

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

Archiv obce Čečín

1910

Inventář

EL NAD č.: 1759

AP č.: 317

Marie Schöntag

Horšovský Týn 2011

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky	5
Seznam použitých pramenů a literatury	6

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	7
Inventární seznam	8

I. Vývoj původce archivního fondu

Ves Čečín, ležící 4,5 km severozápadně od Hostouně, je poprvé písemně doložena již k roku 1408 jako sídlo přimdských Chodů. V posledním privilegii, které vystavil král Vladislav II. roku 1482 třinácti chodským vesnicím náležejícím k hradu Přimda, je Čečín zmiňován v podobě Zetzin. Původní obyvatelstvo přimdského panství bylo vesměs slovanského původu a osídlilo okolí Přimdy již mnohem dříve, než se o nich objevují písemné zprávy. Postupem času s rozvojem průmyslové výroby železářské a sklářské přibývalo také německého obyvatelstva, až došlo ve druhé polovině 16. století k jeho převážení ve všech chodských vsích na Přimdecku, mj. také v Čečíně, který získal německý název Zetschin (Zetschen). Častým zastavováním panství do šlechtických rukou, jímž si panovníci pomáhali ve finanční tísní, docházelo k omezování poddanských svobod a zavádění nových povinností. Po celé 16. století, kdy bylo přimdské panství v rukou rodu Švamberků, se právní postavení poddaných neustále zhoršovalo, takže docházelo k poddanským bouřím proti zástavní vrchnosti. Švamberkové byli pro špatné hospodaření s císařskými penězi na sklonku 16. století přinuceni vydat panství císaři. Pro toho západočeská pomezí panství neměla valný význam, a tak je postupně rozprodával. Rozprodej panství znamenal konec výsadního postavení jeho obyvatel, kteří sice ve sporech se svou vrchností pokračovali, avšak bez výsledku. Podle zápisu v Deskách zemských prodal v roce 1599 Rudolf II. ves Czeczino Jindřichu Lorencovi z Gutštejna, kterému však bylo jeho jmění po bělohorských událostech zabaveno a přešlo nejprve na knížete Karla z Lichtenštejna a brzy poté prodejem na další majitele. V letech 1623-1656 bylo majetkem Černínů z Chudenic, od nichž se dostalo do rukou Adama hraběte z Trauttmansdorffu, který je již natrvalo připojil ke svému horšovskotýnskému panství. V roce 1839 uvádí Sommer ve své Topografii Čech v Čečíně 22 domů, obydlených 143 obyvateli německé národnosti.

Organizace místní samosprávy se zásadně změnila po zrušení roboty a poddanství v roce 1848, především tzv. Stadionovým zákonem o prozatímním obecním zřízení č. 170 říšského zákoníku ze 17. března 1849, který rušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů. Místo vrchnostenských panství se staly základem územní samosprávy obce jakožto její nejnižší články. Obce tak mohly svobodně volit své zástupce, vyřizovat domovské záležitosti, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejňovat výsledky obecního hospodaření a zveřejňovat jednání obecních zástupců. Stadionovo zřízení určovalo dvojí působnost obce, a sice ve vlastních záležitostech a v záležitostech přenesených, které nařizoval stát. V každé obci se zřizoval obecní výbor, volený na tříleté období, který měl usnášecí a dozorcí moc, a obecní představenstvo jako užší orgán, složené z purkmistra a nejméně dvou radních, přičemž radní byli pomocným orgánem purkmistrovým a purkmistr prováděl usnesení obecního výboru.

Po územněprávních změnách v roce 1850 se Čečín stal samostatnou obcí a připadl do nově vytvořeného kraje Plzeňského, politického okresu Horšovský Týn a soudního okresu Hostouň. O fungování obecní samosprávy se ve fondu nedochovaly žádné informace.

V roce 1859 byly vypracovány zásady nového obecního zřízení, avšak uplatněno bylo pouze ustanovení o domovském právu, které musel mít v některé obci každý státní občan. Domovská příslušnost mu poskytovala právo na chudinské zaopatření a právo nerušeného pobytu v obci, zatímco cizí příslušníci mohli být za určitých okolností vypovězeni.

Roku 1864 bylo vydáno nové obecní zřízení a volební řád, podle něhož byl obecní výbor stejně jako podle Stadionova nařízení volen na tři roky, počet členů závisel na zalidněnosti obce. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a nejméně dvou radních. Obecní výbor měl usnášecí a dozorcí moc a vyřizoval zvlášť důležité záležitosti. Jeho zasedání byla veřejná. Obecní představenstvo vyřizovalo bezprostřední a běžné záležitosti. Působnost obcí se dále dělila na samostatnou (správa obecního majetku, udílení domovského práva, záležitosti místní policie) a stále narůstající působnost přenesenou na obec zákonem (vymáhání pokut, školních platů, církevních příspěvků, volební záležitosti, živnostenské, zdravotní, sčítání lidu, některé zemědělské a lesní záležitosti, pojištění, péče o státní komunikace, postrk, daňové záležitosti, vojenské záležitosti, soudnictví, např. v poručenských záležitostech, v záležitostech pozemkových knih či v trestních věcech). Součástí přenesené působnosti byla i trestní

pravomoc: starosta se dvěma obecními radními tvořili obecní trestní senát. Obce mohly ukládat peněžitou pokutu a vězení, někdy i vedlejší tresty. Přenesenou působnost obce vykonával starosta. Proti rozhodnutí bylo možno se odvolat k prvoinstančnímu politickému úřadu, tj. v případě Čechína k Okresnímu úřadu v Horšovském Týně.

Obecní samospráva takto v podstatě existovala až do roku 1918, kdy byla po vzniku samostatného Československa přijata a uvedena do praxe zcela odlišná ustanovení. Upraven byl především volební řád. Volilo se na základě vázaných kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení, většinový systém byl odstraněn. Volební období bylo čtyřleté, v roce 1933 bylo prodlouženo až na 6 let, stejně jako tomu bylo v okresních a zemských zastupitelstvech. Obecní zřízení bylo novelizováno. Ve všech obcích byly povinně zřízeny finanční komise s rozsáhlou pravomocí, které měly právo kontrolovat veškeré obecní hospodaření. Řádnými orgány obcí bylo obecní zastupitelstvo (dříve obecní výbor), obecní rada (dříve obecní představenstvo), starosta a komise. O složení obecního představenstva ani obecního zastupitelstva se v archivním fondu nezachovala žádná zmínka. Ve vsi bylo k roku 1930 evidováno 28 domů obydlených 150 obyvateli německé národnosti a jedním cizozemcem.

Po přijetí mnichovské konference došlo začátkem října 1938 k odtržení pohraničního území od Československé republiky. Také Čechín byl v říjnu 1938 obsazen německým vojskem, které v prvních dnech vykonávalo v obci správu. Hitlerovým výnosem z 1. října 1938 bylo realizováno připojení pohraničí k Velkoněmecké říši. Do 20. listopadu 1938 vykonávaly politickou správu první instance na odtrženém území okresní úřady v čele s hejtmany, v případě Čechína se jednalo o Okresní úřad v Horšovském Týně. První fáze sjednocování sudetoněmeckého území s Říší byla dokončena na základě zákona z 21. listopadu 1938, který stanovil postavení tohoto území jako přímé součásti Říše. V jeho čele stál říšský komisař pro sudetoněmecká území, jímž byl jmenován vůdce sudetských Němců Konrad Henlein. Do 1. 5. 1939 byly postupně vytvořeny nové orgány státní moci. V další etapě byla podle zákona o zřízení župy Sudetské ze 14. 4. 1939 vybudována síť státních a samosprávných orgánů podle nacistického říšského vzoru. Součástí župy Sudetské se na základě tohoto zákona stala i obec Čechín. Ve venkovských obcích vedli správu jmenovaní starostové, jejichž zastupováním byli pověřeni tzv. přidělcenci. Vedle nich působili obecní radové, kteří zajišťovali styk obecní správy s obyvatelstvem, a poradci, vykonávající poradní činnost pro starostu. Podstatný vliv na správu obce měl zmocněnec NSDAP, jehož úkolem bylo dohlížet, zda správa obce funguje v souladu se záměry nacistické strany.

Činnost Obecního úřadu Čechín byla ukončena v květnu 1945, kdy moc v obci převzala místní správní komise.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Kniha byla před převzetím do Státního okresního archivu Domažlice uložena nejprve zřejmě u svého původce, tj. v prostorách obecní úřadovny v Čechíně. Kdy či jakým způsobem se dostala na Městský úřad Bělá nad Radbuzou, kde byla při provádění skartačního řízení dne 27. 5. 2010 (přírůstkové číslo 9) nalezena a převzata do archivu, není písemně doloženo. Došlo k tomu zřejmě v souvislosti s přičleněním Čechína k Místnímu národnímu výboru Bělá nad Radbuzou v roce 1960. O osudech ostatních písemností archivu obce Čechín neexistují žádné písemné informace. K jejich ztrátě, resp. zničení došlo zřejmě již brzy po odsunu německého obyvatelstva z obce.

V současné době je kniha uložena v prostorách Státního okresního archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně. O případném výskytu částí Archivu obce Čechín v jiných archivech nebo archivních fondech nebyla nalezena žádná písemná zmínka.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archiv obce Čechín je uzavřeným archivním fondem, který vznikl z činnosti obce Čechín. Tvoří jej jedna úřední kniha, kterou je parcelní protokol z roku 1910 o rozsahu 0,01 bm.

Před zinventarizováním ve Státním okresním archivu Domažlice zde archivní fond neexistoval, číslo EL NAD mu bylo přiděleno až po převzetí od Městského úřadu Bělá nad Radbuzou ředitelkou SOkA Domažlice Mgr. Radkou Kinkorovou dne 27. 5. 2010 (přírůstkové číslo 9) u příležitosti skartačního řízení.

Při inventarizaci fondu bylo přihlédnuto k Metodickému návodu na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce čj. AS/1-284/00, k Metodickému pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. 3. 2010 a k Základním pravidlům pro zpracování archivního materiálu (SAP 1960/II).

Na základě zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů ze 30. června 2004, byla dochovaná kniha zařazena do II. kategorie.

V parcelním protokolu je popsáno 20 stran stejným písmem, tzn. zřejmě také jedním písařem. Jazykem knihy je němčina.

Knihy se nachází v celkem dobrém fyzickém stavu, pouze některé strany jsou mírně potrháné, potřeba restaurátorského ošetření není akutní.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Z celého archivního fondu se zachovala jediná úřední kniha, kterou je parcelní protokol z roku 1910. Může být zajímavý jak z hlediska hospodářského, tak demografického, neboť na 20 popsaných stranách zachycuje jména tamějších obyvatel, jejichž potomci byli po 2. světové válce odsunuti, dále plošnou rozlohu pozemků, které tehdy vlastnili, a také osadu, v níž bydleli. Další informace o předválečném Čechíně lze získat v podstatě již jen z regionální německé literatury, neboť ve Státním okresním archivu Domažlice se nenalézají ani obecní kronika.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky

Archivní fond Archiv obce Čechín zpracovala, zinventarizovala a úvod k němu napsala ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně v červnu 2011 Marie Schöntag.

V Horšovském Týně dne 10. 1. 2011

Marie Schöntag

Seznam použitých pramenů a literatury

- *Bezirk Hostau - Heimat zwischen Böhmerwald und Egerland*. Marktredwitz 1977, s. 443-444.
- EDL, Jan. Přehled změn v územní organizaci politické správy v letech 1928-1948, *Paginae historiae*, 2006, č. 14, s. 485-546.
- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-709-1.
- LIEBSCHER, Karl. *Der politische Amtsbezirk Bischofteinitz*. Horšovský Týn 1913, s. 508-509.
- MACKOVÁ, Marie. K úřadování a spisovněm obcí a měst, které od 1. října 1938 náležely pod říšskoněmeckou správu, *Archivní časopis*, 1999, roč. 49, s. 235-240.
- MAUR, Eduard. Přimdští Chodové ve sporu se Švamberky, *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica*, 1967, č. 3, s. 85-111.
- Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu. *Sborník archivních prací*, 1960, roč. X, zvláštní příloha č. 2, Zásady pro pořádání archivů měst a obcí, s. 215-309.
- PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách I. (A - H)*. Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1954, s. 304.
- PROCHÁZKA, Zdeněk. *Český les - Domažlicko, historicko-turistický průvodce č. 9*. Domažlice : Nakladatelství Českého lesa, 1998, s. 21.
- *Průvodce po archivních fondech : Svazek 3. Státní oblastní archiv v Plzni*. Praha : Archivní správa ministerstva vnitra, 1976, s. 291-294.
- SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého IX., Domažlicko-Klatovsko*. Praha : Nakladatelství Šolc a Šimáček, 1893, s. 111.
- SCHELLE, Karel. *Vývoj veřejné správy v letech 1848-1948*. Praha : Eurolex Bohemia, 2002. ISBN 80-86432-25-4.
- SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen, statistisch-topographisch dargestellt. VII. Band: Klattauer Kreis*. Prag 1839, s. 185.
- *Unser Heimatkreis Bischofteinitz mit den deutschen Siedlungen im Bezirk Taus*. Eichstätt 1983, s. 382.

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
AP	archivní pomůcka
AS	Archivní správa
bm	běžný metr
č. k.	číslo kartonu
EL NAD	evidenční list národního archivního dědictví
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
sig.	signatura
SAP	Sborník archivních prací
SOA	Státní oblastní archiv
SOkA	Státní okresní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv Plzeň

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedm.
------------	-------	------------------	----------------

I. KNIHY

1. Knihy evidence ve věcech spolupůsobení ve státních záležitostech

1	Parcelní protokol	1910	K 1
---	-------------------	------	-----

Název archivní pomůcky: Archiv obce Čečín
Značka fondu: AO Čečín
Časový rozsah: 1910
Počet evidenčních jednotek: 1 (1 úřední kniha)
Počet inventárních jednotek: 1
Rozsah v bm: 0,01
Stav ke dni: 10. 1. 2011
Zpracovatelka archivního fondu: Marie Schöntag
Zpracovatelka archivní pomůcky: Marie Schöntag
Počet stran: 10
Počet exemplářů: 4
Schválil: Mgr. Radka Kinkorová
dne 10.01.2011 - čj. SOAP/010-0026/2011